

כנסיות שהגביהו את רצפת עזרת הנשים לערך פוט ויותר ואין מניחין להגביה את המחיצה, וזה לא טוב לע"ד אף כשהולכות הנשים בצניעות משום שאפשר בקל לבא לידי קלות ראש ברובי שיחה וגם בנגיעות דדמי זה לנשים גבוהות בקומה ואנשים נמוכים מעט מהם, אם לא שיוסיפו על המחיצה חצי פוט, שיהיה מצד האנשים גבוה ס"ו אינטשעס שהם חמשה פוט וחצי ומצד עמידת הנשים נ"ד אינטשעס שהם ארבעה פוט וחצי, שזה יקשה להן לבא לידי קלות ראש. אך מ"מ איני אומר איסור ברור אף אם לא יגביהו המחיצה יותר מהששים אינטשעס שהם חמשה פוט אף שאין דעתי נוחה מזה.

ולכן כאשר נתרצו הבע"ב לתקן אכל רק כפי הדין המוכרח ולא יותר, והנשים מוכרחות לבא לביהכ"נ בצניעות, רשאים לעשות מחיצה למעלה בזכוכית להשלים ער ששים אינטשעס ולא פחות, ואם יכולין להודיד את דצפת הנשים שיהיה בשה גם מצדן ששים אינטשעס או להוסיף על המחיצה עד ס"ו הוא טוב, ואם לאו איני אוסר אבל אין דעתי נוחה מזה, וכמובן כל זה כתבתי מעצם חוב הדין כשיש דוחק מצד הבע"ב, אבל מהראוי להחמיד להגביה המחיצה עד שלא יתדאו גם ראשיתן ושתיה המחיצה מדבר שלא נראו הנשים כדכתבתי בתשובתי שם.

הנני ידיר אוהבו,

משה פיינשטיין

להקל. אבל באיזה מקומות שמעתי שמצד הדחק של בע"ב הקלו באופן שעשו המחיצה לצד האנשים גבוהה כשיעורה אף כחומר כל י"ח טפחים אבל מצד הנשים עשו רק ארבעה פוט, אבל אין רוח חכמים נוחה מזה דאף שקיימו בזה ענין המחיצה מ"מ הא רובן הולכות שלא בצניעות בזרועות מגולות וגם יותר מזה בעוה"ר, ויהיה ממילא אסור לומר דבר שבקדושה ולהתפלל שהוא נגד ערוה ממש דלכו"ע אסור, דאף הרי"ף והרמב"ם המקילין בשערות הראש לענין ק"ש ותפלה ודברי תורה ואף לערוך השלחן שאף להאוסרין יש להקל בזה"ז כשרובן בעוה"ר אין מכסות ראשן אף שעברו על איסור דאורייתא, ואני הבאתי ראייה גדולה לדבריו, עיין בספרי שם סימן מ"ב, מ"מ בזרועות מגולות אף אם רוב הנשים פרוצות שלא לכסותן הוא ערוה שאסור להתפלל ולקרא ק"ש וכל דברי תורה כנגדן לכן צריך להשתדל בכל התוקף שתהיה המחיצה משני הצדדים עד אחר הכתפים שהוא כדלעיל.

יידו.

משה פיינשטיין

סימן כה

אם רשאים לשכור חדר בביהכ"נ של עוברי רת להיות מיוחד לתפלה עבור שומרי תורה

ח' אלול תשכ"ד.

מע"כ ידידי הרה"ג ר' שלמה וואהרמאן שליט"א.

בדבר עיירה שאין שם ביהכ"נ לתפלה כדיני התורה רק ביהכ"נ של הקאנסערוואטיווים שהם כופרים, וכאשר באו לשם עתה איזה משפחות שומרי תורה עשו מנין בבית של אחד וניתוספו עוד משפחות משומרי תורה עד שצר להם המקום, אם רשאים לשכור חדר לתפלה בביהכ"נ של הקאנסערוואטיווין שיש בעיירה, יפה כתב כתר"ה שאסור, ואף שיש מקום לומר דאחרי שיתפרסם בעיירה שיש שם חדר להתפלל ליראי ה' ושומרי תורה יהיה לזה הדין דבמתני' ע"ז דף י"א בדרך שהולך למקום שיש בה ע"ז ויכול להלך בה למקום אחר שמותר משום דשוב ליכא מראית עין דהרואה אומר למקום אחר הולך כדפרש"י שם, אבל נראה דהוא דוקא כשגם למקום

סימן כד

ברבר מחיצה בעזרת נשים

מע"כ ידידי הרה"ג מהר"ח שאול באלאטניקאו שליט"א, הרב בסו סיטי.

יעיין כתר"ה בספרי אגרות משה חלק או"ח סימן ל"ט שבארתי מקוד הדין וחומר האיסור, אבל בארתי שסגי במחיצה גבוהה עד אחד הכתפים שהוא לתוספות גובה י"ח טפחים ולרשב"ם קרוב ל"ז טפחים שהוא יותר מששים אינטשעס, אבל מ"מ אמרתי בטעלעפאן שיש להקל בששים אינטשעס מאחר שחזינן בדורותינו שנשים בינוניות הוא בחמשה פוט שהם ששים אינטשעס עד אחר הכתפים ואולי כפי שאמרו אחדים הוא בערך נ"ח אינטשעס אבל בפחות מזה אין

סימן כו

דברים שנמכרו בבית הכנסת למנדרים ונכתבו שמם עליהם אם רשאי לשנות

ה' דעשי"ת תשכ"ח.

מע"כ ידידי הנכבד הרח"ג מהר"ם גרומאן שליט"א, רב ביאנג איזראעל בלאס אנדזעלעס.

הנה קבלתי מכתב ממר ציפער שטיין ומד"ר קיש שליט"א בדבר דברים אשר נמכרו בשנת תשי"ג למנדרים כמו הנד תמיד ועוד דברים והותנה לכתוב שם הקונה על הדבר שקנה ועתה כאשר תיקנו את בית הכנסת רוצים למכור לאחרים בלא רשות קונים הראשונים. ועוד רוצים לשנות שמעתה יכתבו שם הקונים לא על דבר הקני אלא על טבלא אחת הקבועה בכותל שבביהכ"ג איך שזה נדב וקנה רבר זה וזה נדב וקנה דבר זה.

הנה שינוי השני שלא לכתוב שם הקונה והמנדב על עצם הדבר אלא על טבלא, איני רואה בזה שום קפידא, ואף שמצינו ביו"ד סימן רנ"ט סעיף ג' שכתב הרמ"א וכל זמן ששם בעליה חקוק על הכלים שנתן לא נשתקע שם בעליה לענין שלא יוכלו לשנות אלא לדבר מצות, מסתבר שגם בנכתב על טבלא הקבועה בכותל שהוא מקום מפורסם נמי נחשב לא נשתקע שם הבעלים, שלכן אין חלוק ויכולים לשנות לכתוב מעתה השמות על טבלא, אבל שינוי הראשון שהוא למכור זכותם שכבר קנו לאחרים אי אפשר בלא רשותם, דאף בסתמא הוא לעולם כל זמן שהבית הכנסת קיים וכ"ש בפירשו שהוא לעולם, ואף שודאי אין יכולים לעכב על הקהל שלא יקשטו ויפארו את ביהכ"ג בכלים יותר גאים, מ"מ צדיכים להודיע לקונים הראשונים שהם ישנו ליותר גאים שהם יקנו ובדבר קטן כמו הנד תמיד אם ירצו לשנות על מנורה אחרת ודאי יוסיף הקונה ולא שייך לדון בזה ואם הוא כלי גדול כגון ארון הקודש וכדומה ורוצים לשנות על חדש שעולה הרבה מעות וקונה הראשון לא ירצה יכולים למכור היתרון לאחר ויהיו שניהם שותפין בהדבר.

ידידו,

משה פיינשטיין

האחר הולכים רבים אבל כשהמקום תאחר הוא רק ליחידים שאינם הולכין לעיר יש לאסור רהרואים לא יחשבו שהוא מהיחידים שהולכים ג"כ בדרך זה אלא יאמרו שהם מהרבים ההולכים להעיר דיש בזה ע"ז. ואף שלא מצינו בדין ההוא חלוק לומר שהוא רק כשהם עירות שוות ומשמע שאף אם העיר שאין בה ע"ז קטנה מהעיר שיש בה ע"ז נמי מותר, הוא משום דלעיר עכ"פ מצוים עוברים ושבים, אבל בשהדרך עובר לאיזה בתים יחידים מסתבר שאסור. ולכן כיון שההולכים לביהכ"ג של הקאנסערוואטיווים הם הרבה רהא היו כל בני העיר מתחלה רק שעתה נתקבצו מעט ידאי ה' ושומרי תורה הרי הרואים יאמרו שהם מההולכים לביהכ"ג דהקאנסערוואטיווין, ואיכא בזה האיסור שמדאית עין שבמתני' שם, והגע עצמך דהא בזמן שהדרך מיוחדת לאותו מקום אסור וכי איירי דוקא שכל בני העיר עובדין להע"ז הא פשוט שהוא אף בעיר שיש גם אלו שאין עובדין להע"ז ומ"מ אסור מפני החשד שנראה כמהלך לעוברת אף שיש להרואים לחשוב גם כהאמת שהולך לאלו שאין עובדין אלמא רכיון הרוב הוא שעובדין יחשדו שהוא מהרוב, אך נראה דרק כשרוב גדול עובדין אסור ולא בסתם רוב מדרשי בדרך לעוד עיר אף אם היא קטנה כדלעיל.

והנה בעובדא דידן נראה שאף אם כבר יהיו הרבה שומרי תורה באופן שיהיה מיעוט גדול הגיכר לכל שאין לאסור מדין מראית העין, מ"מ אין להתיר משום דבמדינה זו בעוה"ר הרבה מאנשים הפשוטים אין יודעין החלוק ויטעו לומר שהוא כעין שתי גוסתאות כהא דגוסתא אשכנז ונוסח ספרד שאין קפידא לאיזה ביהכ"ג ליכנס, וכשיזרמן שלא יהיה מגין בחדר של שומרי תורה יכנסו לביהכ"ג של הקאנסערוואטיווים, וגם יש עוד לחוש שיהיה מי שישמע שדורש הרבאבאי שלהם שהם ברוב דברי כפירה ומינות וכשהוא כל כך סמוך יטה לבבו להכנס שמה לשמוע מה שדורש וכשהיה ברחוק לא ישמע ולא יכנס, ועיין בע"ז דף י"ז דדריש הרחק מעליה דרכך זו מינות ומסיק וכמה אר"ח ד' אמות, וכ"ש שאסור להיות בבית אחר שאף שיהיה חדר זה יותר מד"א אבל כיון שהוא בבית אחד מסתבר שגרוע מכפי שהוא בחץ אף פחות מד"א, ולכן אין לשכור מהם חדר לתפלה.

ידידו מברכו בכוח"ט.

משה פיינשטיין